

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 37

Заснований в 1996 році

Рівне – 2007

ББК 74.20

О - 59

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 37. — Рівне: РДГУ, 2007. — 274 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем психосоціального розвитку особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мігюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 29. 03. 2007 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2007

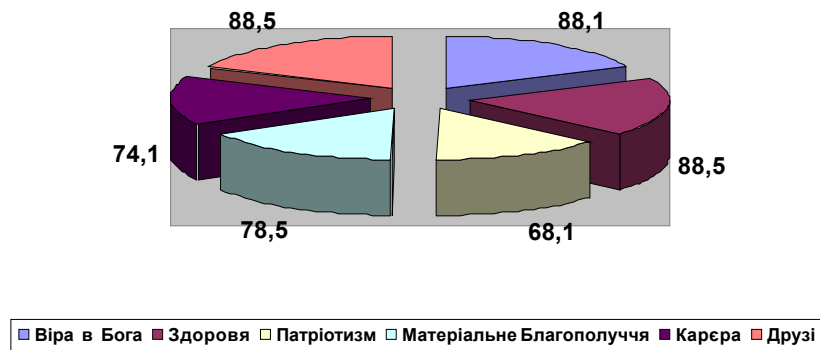

Рис.2 Вибір життєвих цінностей учнів

Віра в Бога займає третю позицію в ієрархії послідовності, тоді як патріотизм стоїть на останній позиції. Такий вибір пояснюється тим, що у переломний період становлення життєвих цінностей найменшого значення для підлітків набуває служіння Батьківщині та патріотична відданість, почуття, які формуються під впливом духовної культури народу і які зазнали найбільшого перелому у перехідний період перебудови суспільства. Саме тому духовна культура та національні пріоритети поступаються своїми цінностями більш практичним і раціональним цінностям, таким як наявність друзів і здоров'я. Низький рівень сформованості патріотичних цінностей діагностується у всіх піддослідних, що підтверджується всіма моніторинговими даними.

Результати дослідження дають нам можливість зробити висновок, що формування ціннісних орієнтацій у підлітковому віці багато в чому залежить від активної життєвої позиції особистості. Духовна культура народу впливає на формування системи цінностей підростаючого покоління. Важливе завдання суспільства створювати психолого-педагогічний та інформаційний супровід для гармонійного розвитку молоді особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головаха Е.И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи. – К.: Наукова думка, 1988. – 257 с.
2. Дусаविцкий А.К. Развитие личности в учебной деятельности. – М.: Дом педагогіки, 1990. – 208 с.
3. Кон И.С. Психология старшеклассника. – М., 1982. – 387 с.
4. Латушко Г.Н. Развитие личностного целеполагания старшеклассников // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. - № 1, 2.
5. Маценко В. Індивідуальні чинники життєвого шляху та їх рання діагностика // Психолог. – 2004. - № 41. – С. 12-14
6. Соболева Н.И. Мироззрение и жизненный выбор личности. – К., 1989. – 369 с.
7. Шайгородський Ю.Ж. Ціннісні орієнтації учнівської молоді у сфері спілкування // Молодь України: стан, проблеми, шляхи розв'язування. – Вип. 5. – К., 1996.

Резюме. Стаття посвячена проблемі формування життєвих цінностей підлітків в умовах соціально-економічних і політичних трансформацій суспільства.

Summary. The article deals with the problem of the lifevalenables of formation of a teenager in the conditions of the social-economic and political transformations of the society.

УДК: 159.923.2

О.О. ДЕМЧУК

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ І ПСИХОЛОГІЧНІ ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Резюме. В роботі розглядається поняття соціально-психологічної компетентності особистості, як здатності людини ефективно вирішувати проблеми, що виникають в реальних життєвих ситуаціях, діяти адекватно вимогам соціуму та відповідно до власної природи.

Ключові слова: компетентність особистості, спілкування, саморегуляція, комунікативний потенціал.

Постановка проблеми. Освіта сьогодні перебуває під глибоким впливом змін в сучасному світі. Орієнтуючись на сучасний ринок праці, освіта до пріоритетів сьогодення відносить вміння оперувати такими технологіями та знаннями, що задовольняють потреби інформаційного суспільства, готують молодь до нових ролей у суспільстві. Саме тому важливим сьогодні є не тільки вміння оперувати власними знаннями, а й бути

готовим змінюватись та пристосовуватись до нових потреб ринку праці, оперувати та управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись впродовж життя.

За даними теоретичного аналізу сучасні реформи в економічно розвинутих країнах світу в першу чергу торкнулись змісту освіти, оскільки від складу його компонентів та механізмів впровадження залежить процес передачі та формування знань, вмінь та навичок, набуття цінностей суспільства, оволодіння необхідними життєвими компетентностями. За таких умов значно зростають вимоги до особистості, яка, для того, щоб не залишитися на узбіччі, повністю реалізувати власні можливості й потенціали, повинна активно включатись у безперервний пошук можливостей професійного й особистісного самовдосконалення. Сучасна ситуація вимагає від людини підвищення особистої відповідальності, високої компетентності у фаховій і життєвій сферах. Протягом життя людина постійно вимушена розв'язувати велику кількість різноспрямованих життєвих ситуацій. Швидкоплинні та часто невизначені зміни життєвої ситуації практично в усіх сферах соціального життя сьогодні вимагають адаптації і творчого розв'язання суперечностей, що потребує від особистості виявлення високої компетентності.

Всебічне відродження української нації, процеси якого спостерігаються сьогодні у нашому суспільстві, спирається, насамперед, на розвиток відповідальності, свідомості, духовності та творчого потенціалу особистості. Людина приходить в цей світ чиста, як крапелька роси, не маючи за плечима ніякого досвіду. Але за своє коротке життя людина буде свій неповторний життєвий світ, не менш складний і різноманітний ніж Всесвіт. Кожна людина створює для себе свій власний просторово-часовий континуум. В одній він широкий і багатогранний. В іншій - обмежений і одноманітний. Окремі люди мають різні потреби щодо складності свого життєвого світу. Когось задовольняє маленький «мікросвіт», де людина почуває себе затишно і комфортно, а для іншого – він розширюється до велетенської держави, а інколи і до безмежного Всесвіту, де хочеться бачити себе цілковитим господарем.

Життєвий світ людини можна умовно розділити на зовнішній світ – частину довкілля, яке вона вважає своїм життєвим середовищем, в якому здійснює активну життєдіяльність і внутрішній – світ власної уяви, переживань, мрій і спогадів. Ставлення до себе як до беззаперечної цінності, прийняття себе і свого становища без зайвої драматизації – це шлях до знаходження нових ресурсів до самореалізації і основна умова підвищення компетентності особистості.

Людське суспільство немислиме поза спілкуванням. Спілкування виступає необхідною умовою буття людини, без якого неможливе повноцінне формування не тільки окремих психічних функцій, процесів і властивостей людини, але і особистості в цілому. Реальність і необхідність спілкування визначена діяльністю, щоб жити люди вимушені взаємодіяти. Спілкується завжди діюча людина, діяльність якої пересікається з діяльністю інших людей. Спілкування дозволяє організувати суспільну діяльність і збагатити її новими зв'язками і відносинами між людьми [1, с.2].

Людина з народження спілкується з іншими людьми, але інколи люди, які відрізняються високими досягненнями в вивченні явищ матеріального світу, безпосередні в області особистісних відносин, тому людина повинна вивчати правила взаємодії з людьми, щоб стати соціально повноцінним членом суспільства [8, с.297]. Іншими словами, спілкування буде ефективним лише тоді, коли люди, взаємодіючи один з одним, компетентні в даній ситуації [3, с. 373]. В загальному плані компетентність в спілкуванні пропонує розвиток адекватної орієнтації людини в самому собі – власному психологічному потенціалі, потенціалі партнера, в ситуації і задачі [5, с. 265].

Єдина справжня розкіш – це розкіш людського спілкування. Так, вважав Антуан Сент-Екзюпері, про це говорили філософи протягом віків і ця тема залишається актуальною і в наші дні. Все життя людини протікає в постійному спілкуванні. Людина завжди в контексті з іншою – партнером реальності. Комунікативна компетентність, як знання норм і правил спілкування, володіння її технологією є основною частиною більш широкого поняття «комунікативний потенціал особистості» [10, с. 224].

Комунікативний потенціал – це характеристика можливостей людини, які і визначають якість спілкування. Він включає поряд з компетентністю в спілкуванні ще дві складові комунікативні властивості особистості, які характеризують розвиток потреби в спілкуванні, відношення до способу спілкування і комунікативні властивості – здатність володіти ініціативою в спілкуванні, здібність проявити активність, емоційно відкликатися на стан партнерів спілкування, сформувати і реалізувати власну індивідуальну програму спілкування, здібність до само стимуляції і до взаємної стимуляції в спілкуванні.

На думку психологів можна говорити про комунікативну культуру особистості як про систему якостей, що включають: творче мислення; культуру мовної дії; культуру само настрою на спілкування і психоемоційної регуляції свого стану; культуру жестів і пластики руху; культуру сприйняття комунікативних дій партнера по спілкуванню; культуру емоцій.

Комунікативна культура особистості як і комунікативна компетентність не виникає на пустому місці, вона формується. На основу її формування впливає досвід людського спілкування.

Досвід спілкування займає особливе місце в структурі комунікативної компетентності особистості. З однієї сторони, він соціальний і включає інтеріоризовані норми і цінності культури, з іншої – індивідуальний, оскільки застосовується на індивідуальних комунікативних здібностях і психологічних подіях, пов'язаних з спілкуванням в житті людини. Динамічний аспект цього досвіду складає процеси соціалізації і індивідуалізації, які забезпечують соціальний розвиток людини.

У спілкуванні особливу роль відіграє оволодіння соціальними ролями; організатора, учасника спілкування [10, с. 224].

Мистецтво створює різноманітні моделі людського спілкування. Знайомство з цими моделями закладає основу комунікативної ерудиції особистості. Маючи певний рівень комунікативної компетентності, особистість вступає в спілкування, маючи певний рівень самоповаги і самосвідомості. Особистість стає персоніфікованим суб'єктом спілкування. Це означає не тільки мистецтво адаптації до ситуації і свободу дій, але і уміння організувати особистісний комунікативний простір і вибрати індивідуальну комунікативну дистанцію.

Персоніфікація спілкування проявляється також і на акціональному рівні – і як оволодіння кодом ситуативного спілкування, і як відчуття допустимого в імпровізаціях. Таким чином, комунікативна компетентність є необхідною умовою успішної реалізації особистості. [9, с. 216] Психологічна компетенція є передумовою високого рівня професіоналізму і педагогічної майстерності особистості за умови її цілеспрямованості і активності, самостійності мислення. Особливе значення має при цьому мотивація діяльності, самоосвіта і самовдосконалення.

Висновки. Соціально-психологічна компетентність – це здатність особистості опанувати свої психологічні ролі, стати повноправним суб'єктом цих ролей, вводити рольову поведінку у процес власної життєдіяльності та життєтворчості, що дає змогу розв'язувати різні життєві потреби. Осмислення свого призначення, своєї долі, життєвих цілей, смислу життя і організація життєвого шляху визначає зміст соціально-психологічної компетентності і шляхи її підвищення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Г.М. Социальная психология. - М.: Аспект Пресс, 1996. - 376с.
2. Бодалев А.А. Психологическое общение. - М.: Изд-во "Институт практической психологии", Воронеж: Н.П.О, "Модек", 1996.- 256с.
3. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Соловьёва О.В. Введение в практическую и социальную психологию. М: Смысл, 1996.-373с.
4. Емельянов Ю.Н. Активное социально - психологическое обучение.- Издат Лен. Гос.Ун., 1985.-162с.
5. Мелибурда Е.Л.- Ты-мы: Психологические возможности улучшения общения.- М.: Прогресс, 1986.-265с.
6. Мир мудрых мыслей (сост. Л.Л. Ермолинский, Т.Ф. Ермолинская).- Иркутск. "Символ", 1995.- 608с.
7. Основы социально-психологической теории. Под редакцией Бодалева А.А., Сухова А.Н.-М.: Маждународная педагогическая академия, 1995.-412с.
8. Общение и оптимизация совместной деятельности. Под редакцией Андреевой Г.М.-М.: 1987.-297с.
9. Петровская Л.А. Компетентность в общении. - М.: Изд-во МГУ, 1989.- 216с.
10. Руденский Е.В. Социальная психология: Курс лекций. - М.: ИНФА-М; Новосибирск: ИГАЭиУ, 1997.-224с.

Резюме. В работе представлены психологические проявления компетентности личности, как умения молодого человека эффективно решать проблемы, которые возникают в реальных жизненных ситуациях, действовать адекватно требованиям социума и в соответствии с собственной природой.

Summary. The article represents some psychological ways of demonstrating the individual's competence including young people's abilities to succeed in solving problems they face in true-to-life situations as well as to act adequately according to both the requirements of the society and their own nature.

УДК 159.923.2

І.А.ДРУЖИНИНА

ФЕНОМЕН ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ В РУСЛІ СУЧАСНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Резюме. У статті здійснено психологічний аналіз провідних підходів до розуміння понять "ідентичність" та "ідентифікація", представлено положення вихідних наукових позицій, що конкретизують зміст даних понять, а також висвітлено проблемні аспекти сутності та класифікації ідентичності особистості.

Ключові слова: ідентичність, ідентифікація, особистість, підхід, модель, структура ідентичності.

Постановка проблеми. Проблема ідентичності постає в контексті сучасних досліджень розвитку та функціонування особистості в життєвому та професійному просторі. Звернення до даної проблематики диктується посиленням інтересу до питань самовираження, вибору, побудови істинного образу Я та його відповідності життєвому втіленню. Будучи складним феноменом, складною психічною реальністю, ідентичність охоплює як значний суб'єктивний простір, так і особистісну діяльність, і національну культуру, виступаючи при цьому, на думку соціальних філософів, однією з головних тем у суспільній думці ХХ-початку ХХІ століття.

Психологічне розуміння структури, генезису та умов становлення ідентичності має як теоретичне, так і практичне значення, виступаючи в контексті досягнення самоідентифікації, особистісного зростання, самопізнання, саморозвитку особистості та обумовлюючи адекватність співвіднесення власного внутрішнього

З М І С Т

<i>Від редакції</i>	3
Ямницький В.М., Литвиненко С.А. Життєві перспективи особистості в контексті психології життєтворчості.....	4
Петренко О.Б. Гендерні відмінності формування життєвих перспектив у старшокласників.....	6
Корнієнко О.В. Індивідуально-психологічні особливості психосоматичного здоров'я студентів-юнаків.....	10
Безкоровайна О.В. Особистісне самоствердження у контексті професійного вдосконалення і життєвих перспектив у ранньому юнацькому віці.....	15
Артемова О.І. Професійне становлення і розвиток креативної особистості майбутнього педагога.....	19
Безлюдна В.І., Осьмак Л.П. Динамічні аспекти життєвої перспективи особистості у період переходу від підліткового до раннього юнацького віку.....	22
Блинова О.Є. Гендерні аспекти психологічного здоров'я.....	25
Бордюк В.М., Бабак К. Ціннісно-смилова природа самовизначення старшокласника.....	28
Вакарєв Є.С. Психологические особенности гендерной интерпретации парфюмерных запахов.....	31
Воробйов А.М. Концептуальні основи формування соціально активної особистості майбутніх вчителів у розвиваючому виховному просторі педагогічного університету.....	36
Галецька І.І., Пендюр А.В. Психологічні чинники професійної ідентифікації студентської молоді.....	39
Главінська О.Д. Життєві цінності особистості.....	43
Демчук О.О. Соціально-психологічна компетентність особистості та її психологічні прояви.....	46
Дружиніна І.А. Феномен ідентичності та ідентифікації в руслі сучасних психологічних досліджень.....	48
Димченко Н.С. Розвиток особистості менеджера як психологічна проблема.....	52
Долгих А.А. Неусвідомлена релігійність особистості як психологічний феномен.....	55
Завгородня О.В. Питання ціннісного становлення художньо обдарованої особистості.....	58
Завгородня О.В., Курганська Л.О. До проблеми збереження психологічного здоров'я дитини.....	64
Ісасва Є.С. Вплив хвороби на становлення життєвих перспектив особистості.....	70
Івашкевич Е.З. Методологічні засади підготовки практичних психологів у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації.....	73
Камінська О.В. Психологічний аналіз феномену самоставлення в юнацькому середовищі.....	78
Кардаш Г.М. Моральне вдосконалення студентської молоді у контексті життєвих перспектив.....	83
Кашпур Ю.М. Наукова інтерпретація узагальнених гендерних та сексуальних стереотипів: їх вплив на розвиток фізичного образу „Я” підлітка.....	86
Кобильнік Л.М. Динаміка особливостей самоактуалізації особистості майбутніх психологів і педагогів.....	89
Ковалевич В.В. Психосоціальний розвиток особистості: формування життєвих перспектив у контексті естетичних цінностей.....	94
Корчакова Н.В. Самопрезентаційна складова монологічного виступу.....	97
Косарєва О.І. Вплив подружніх стосунків на особистісний розвиток дитини.....	100
Кириченко Н.А. Переживання буденності як елементарна форма життєтворчості особистості в юнацькому віці.....	103
Кравчук М.М. Формування особистісного цілепокладання, як елемента життєвої перспективи підлітків з девіантною поведінкою.....	109
Мазяр В.М. Особливості розвитку мислення школярів на уроках світової літератури.....	113
Марковець Г.В. Критерії транспективної діагностики особистісного зростання і соціальної спроможності сучасної людини у розумінні практичних психологів.....	116
Марковець Л.М. Динаміка моральних цінностей майбутніх психологів як показник їх особистісного зростання у процесі професійного становлення.....	120
Матейко-Калиний Н.М. Особливості емоційного реагування на життєві ситуації у дітей, які мешкають в зоні посиленого радіоекологічного контролю.....	127
Мешко Г.М., Мешко О.І. Формування компетентності здоров'я збереження майбутніх учителів у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін.....	130
Михальчук Н.О. Культурологічно орієнтоване навчання студентів іноземної мови.....	133
Назарець Л.М. Пізнавальний інтерес як складова самосвідомості підлітків.....	138
Ніколайчук Г.І. Загальні моделі породження вислову у структурі мовленнєвої діяльності.....	141
Ніколайчук І.О. Проблема авторських новотворів у парадигмі породження та сприймання вислову.....	146
Оселедько О.О. Цілепокладання як чинник професійно-особистісного зростання майбутніх практичних психологів на етапі вузівської підготовки.....	151
Островська О.І. Професійний діагноз як складова багатоаспектного психологічного діагнозу при параноїдній шизофренії.....	154
Осьмак Л.П. Психологічні особливості життєвої перспективи вагітних жінок.....	157
Павелків В.Р. Теоретичний аналіз головних підходів до дослідження агресії та агресивної поведінки.....	161
Панасюк М.М. Шляхи пониження рівня навчального стресу в студентів.....	166
Пісоцький О.П. Тренінг базових когнітивних стилів майбутніх психологів як чинник їх професійного	

самовдосконалення.....	169
Поліщук Н.В., Панченко М.С., Панченко І.М., Мосісвич О.С. Загроза духовного зубожіння молоді.....	173
Попчук О.В. Професійна культура менеджера: проблеми та перспективи формування.....	176
Потапчук Т.В. Підготовка студентів до роботи з хоромим колективом.....	179
Прокоф'єва О.О. Вплив неконструктивних настанов на готовність до особистісного зростання майбутніх педагогів.....	182
Розова Т.М. Професійна спрямованість як умова розвитку комунікативних здібностей у майбутніх психологів.....	188
Романюк В.Л. Біоетичні аспекти онтогенезу особистості.....	193
Рудюк О.В. „Реконструкція” суб'єктивного психологічного простору безробітних методом багатомірного шкалювання.....	196
Рудь Г.В. Особливості емоційного забарвлення ментальних карт життя старшокласників та студентів.....	199
Савуляк В.О. Формування образу майбутньої професійної діяльності як детермінанта особистісного розвитку.....	206
Сеньовська Н.Л. Саморегуляція як засіб професійного всамодосконалення вчителя.....	209
Сеньчук О.В. Прояви психологічних труднощів студентів у процесі вивчення іноземної мови та шляхи їх подолання.....	212
Скляр П.П. Формування управлінської культури інженера як ймовірна складова трансформації його професійної підготовки.....	215
Смалько М.Ф. Поняття „норма” у розумінні музичної обдарованості.....	219
Співак В.І., Гаврилов О.В. Особливості консультування старших школярів з питань самовизначення, вибору професії та життєвих планів.....	222
Сторож О.В. Теоретичний аналіз життєвого шляху особистості за регулятивно-детерміністською концепцією.....	225
Сулжук А.Ф. Професійний особистісно-орієнтований підхід у підготовці конкурентоспроможного фахівця.....	229
Турецька Х.І. Аналіз підходів до розуміння ідентичності у психологічній науці.....	232
Уличний І.Л. Особливості реалізації профорієнтаційного проекту у навчально-виховному процесі школи.....	236
Ульяновська Л.П. Використання активних методів навчання у підготовці майбутніх хормейстерів.....	241
Фалько Н.М., Вовчак Н.А. Використання соціально-психологічного тренінгу у роботі практичного психолога з акцентуйованими підлітками.....	244
Хупавцева Н.О. Формування комунікативних умінь педагога.....	247
Чорнописка О.П. Динаміка ставлення чоловіків та жінок до дошлюбних та позашлюбних сексуальних стосунків у США, СРСР, Росії, Україні, Німеччині у другій половині 20 ст.....	251
Юрченко В.М., Волощук О.О. Професійний стрес як негативний фактор вдосконалення педагогічної діяльності.....	254
Юрченко В.М., Грищук М.М. Вікові кризи у дітей та підлітків у контексті формування їх до невротичних станів та життєвих перспектив.....	257
Ягьяєва С.В. Професійна само ідентифікація майбутніх психологів як форма вияву особистісного зростання.....	261
Яцюрик А.О. Розвиток суб'єктності особистості в процесі читання художньої літератури.....	264
Відомості про авторів.....	270

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 37

Заснований у 1996 р.

Редактор збірника Воробйов А.М.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Кравчук В.Ю.

Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 02.04.2007 р. Підписано до друку 9.04.2007 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 29,14. Обл. вид. арк. 29,57. Замовлення № 25/1 Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**О – 59 Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах
освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного
гуманітарного університету. Випуск 37. — Рівне: РДГУ, 2007. — 274 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем психосоціального розвитку особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20